

FUKAREK, F., JASNOWSKI, M., NEUHÄUSL, R. 1964 — Termini phytosociologici. Linguis Germanica et Bohemica et Polonica expressi — VEB Gustav Fischer Verlag, Jena, 74 pp.

Po wojnie daje się zauważyć szybki rozwój badań naukowych we wszystkich niemal krajach. Fakt ten stwarza duże trudności w wykorzystaniu obcojęzycznej literatury naukowej, wzrastającej wyraźnie z każdym rokiem. Główna trudność tkwi nie tylko w skąpej działowej informacji bibliograficznej, lecz również w braku odpowiednich słowników specjalistycznych, obejmujących terminy i pojęcia właściwe poszczególnym dyscyplinom nauki. Dostępne słowniki obcojęzyczne nie uwzględniają bowiem prawie zupełnie terminów fachowych.

W zakresie fitosocjologii lukę tę częściowo wypełnia wielce zasłużone dla nauki wydawnictwo Gustav Fischer, oddając do rąk zainteresowanych omawianą tu publikację. Autorami jej są: prof. dr F. Fukarek z Greifswaldu, dr R. Neuhäusl z Pragi oraz prof. dr M. Jasnowski ze Szczecina. W wyniku tej współpracy powstał słownik niemiecko-czesko-polski obejmujący ważniejsze terminy i pojęcia fitosocjologiczne.

W pracy wydzielić można dwie zasadnicze części: słowniki oraz objaśnienia. Słowniki uwzględniają 240 terminów fitosocjologicznych w trzech układach: niemiecko-czesko-polskim, czesko-polsko-niemieckim oraz polsko-czesko-niemieckim. W części drugiej podane są definicje lub omówienia mniej znanych pojęć fitosocjologicznych w analogicznych układach. W sumie praca obejmuje 74 strony i dzieli się na 6 części.

Już sama inicjatywa wydania takiego słownika zasługuje na najwyższe uznanie i godna jest naśladowania. Słownik z pewnością znacznie ułatwi wykorzystanie niemieckiej, czeskiej i polskiej literatury fitosocjologicznej, a dla tłumaczy stanowić będzie nieocenioną pomoc.

Spełniając życzenia autorów zawarte w przedmowie co do uwag i uzupełnień ze strony czytelników, przytoczę kilka drobnych zresztą zastrzeżeń, jakie zdołałem zauważyć.

Terminowi „grąd“ (str. 29), którego odpowiednikiem jest „las dębowo-grabowy“, lepiej odpowiada niemiecka nazwa Eichen-Hainbuchenwald, aniżeli Laubmischwald.

Określenie „zbirowiska murawowe“ należy zastąpić terminem „murawy stepowe“ (za „Szatą roślinną Polski“).

Na stronie 33 hasło „warstwa mchów“ powinno być umieszczone po warstwie zielnej (skrót „c“, a nie „e“), zgodnie z naturalnym układem warstw w lesie, biorąc pod uwagę gradient ich wysokości. Sam termin „warstwa zielna“ nie jest równoznaczny z runem (por. str. 33), stanowi jedynie część składową runa obok warstwy mchów i porostów.

Podany na str. 34 i 61 termin „związek rośliny“ powinien brzmieć „związek zespółów“.

Można mieć zastrzeżenia co do tłumaczenia terminu „Charakterartenlehre“ jako „nauki o socjologii roślin według J. Braun-Blanqueta“. Sformułowanie takie jest treściowo zbyt szerokie. Może właściwiej będzie określić go jako „naukę o gatunkach charakterystycznych“. Zgodzić się można z twierdzeniem autora wersji polskiej, że grupowanie zbiorowisk i wyróżnianie zespołów w systemie Braun-Blanqueta opiera się na gatunkach charakterystycznych, ale dodać należy, że nie jest to zasada wyłączna. Główną podstawą tego systemu przy wyróżnianiu zespołów jest charakterystyczna kombinacja gatunków.

Na koniec należy sobie życzyć, aby słowniki zawierały więcej terminów odnoszących się do nazw zespołów (choćby pospolitszych) i aby w najbliższej przyszłości wydawnictwo poszerzyło to opracowanie o dalsze wersje językowe, np. angielską i francuską.

T. Traczyk